

Hi ha un vaixell al port de Borriana

mentre els peregrins travessaven els camins en direcció al poble del miracle, al port de Borriana a mitjan tardor va atracar el primer vaixell taronger per a endur-se a Hamburg o a Liverpool les primeres mandarines que van quallar en alguns horts quasi dos anys després de la gran gelada. Els exportadors de taronja eren en aquell temps els herois més populars. Els mateixos llauradors no deixaven d'admirar la seua audàcia de comprar a ull les collites encara en flor i comparaven aquest risc al valor dels toreros. En casa sonaven alguns noms famosos i alguns eren amics de mon pare: Miralles, Monsonís, el Bassero, Ríos, Safont. En estiu arribaven alguns dels seus corredors i mon pare assegut en el balancí feia el tracte de la finca de Guijarro o d'alguna altra partida, i al voltant d'una diferència a voltes irrisòria de diners o d'aroves discutien tot el matí fent un ritu d'aquest llarg regateig mentre bevien a intervals aigua fresca en uns gots que treia ma mare i la brisa agitava les cortines de l'entrada. Era durant aquells tractes quan mon pare se sentia realment feliç.

Cap al final d'octubre d'aquell any en els camins hi havia algunes rècules de peregrins i vidents que es creuaven dins de les primeres boires de tardor amb les quadrilles de collidors de taronja i en els cantons d'alguns horts es veien piles de caixons de fusta amb l'estampeta del comerç i se sentien entre els arbres els colps de les alicates.

—No hi ha cant més melodiós que el so de les alicates enmig d'un hort ple de taronges —deia mon pare—. Mentre les alicates es moguen el món anirà avant.

Aquest so que potser mon pare confonia amb la gràcia de Déu era tan agradable com el fluir de l'aigua en la séquia les nits d'estiu quan els horts es regaven. Els grills cantaven. Si hi havia lluna m'agradava acompanyar algun dels jornalers i aleshores posava els peus dins l'aigua i sentia en la fosca una cosa molt misteriosa, fresca i fluïda sota les estreles, un plaer que no es podia separar de l'ànima per l'alegria interior que em provocava. Amb el llegó entre els tarongers el jornalero anava obrint boqueres a l'aigua i l'ajudant que era empleat de la societat del motor de reg també seguia el curs de l'aigua i pegava un xiulit quan arribava al cap de la taula de l'hort. ¡Lleva-la! —se sentia el seu crit—. I en la séquia canviaven la comporta i de dins del sífó sonava l'albelló amb una sensació de felicitat que no es pot dir. Tots aquests treballs havien passat ja. Regar, cavar la saó amb el llegó de puntes, una fila de jornalers pegant colps alhora, les cavalleries llaurant la terra en primavera amb els tarongers florits que omplien de petals les anques dels rossins suats, els treballadors amb el saquet i la botija en un rogle davall d'un arbre descansant. Havien passat els regs de l'estiu i tots aquests treballs estaven supeditats a l'atrancament d'un vaixell taronger al port de Borriana que havia d'emportar-se tota la fruita a

Hamburg o a Liverpool. Els exportadors tenien cotxes de toreros. Eren els herois indiscutibles i els seus noms es pronunciaven amb molt de respecte. Entre els llauradors un poc hisendats constituïa un somni tenir un fill que el dia de demà fóra comerciant i a la menor ocasió tiraven un xiquet a l'arena, l'enviaven a Alemanya a obrir algun mercat i per regla general tornava derrotat, però sabent pronunciar algunes frases en alemany. Enmig del so de les alicates sempre hi havia algun collidor de taronges que des del caramull de l'arbre soltava una perorata en aquest idioma. Era un de tants que havia somiat debades.

Per primera volta ara, després de la gran gelada, començava el camp a animar-se. Llargues files de bicicletes sota les boires d'hivern transitaven per les sendes entre tarongers i en un clar de l'hort hi havia una bàscula vigilada per l'amo de la collita i per un representant de l'exportador. Les caixes plenes de fruita es transportaven al magatzem en carro lentament pels caminals de terra i és encara una estampa fixa en la memòria d'aquella tardor el pas de peregrins al·lucinat, de carretes carregades de malalts, de disciplinants que es dirigien a peu cap a les muntanyes de Castelló i aquest primer trasbals de la collita que s'havia establert en els tarongerars de la Plana. Però la guàrdia civil vigilava. De nit les seues passes severes sonaven en els carrers del poble. Ningú portava sabates en el poble si no era el metge i la guàrdia civil. Aquell moviment de peregrins que de forma incontrolada havia començat de sobte a fluir potser havia alertat els serveis de l'ordre. La silueta de la guàrdia civil es repetia en les cruïlles de camins, en l'estació de Nules, en la carretera real. Detenien les caravanes, demanaven la documentació al cap de l'expedició i encara que el rumor deia que entre aquells vidents anaven molts maquis emmascarats, de fet passaven resant i es creuaven amb els carros carregats amb caixes de taronges.

Segons les últimes notícies la xiqueta Raquel la portaven custodiada unes velles de les Coves de Vinromà tots els dies fins a un recolze del riu on ella deia que la Verge baixava a parlar.

—¿I què li diu la Mare de Déu a la xiqueta? —preguntaven els peregrins en les cruïlles de camins als que tornaven del poble del miracle.

—Això és un misteri que es revelarà l'u de desembre.

En els camins la guàrdia civil parava l'orella. Els carros carregats de taronja anaven omplint el primer vaixell que havia atracat al port de Borriana amb destinació a Hamburg o a Liverpool i ningú reparava que aquest era el miracle.

Manuel Vicent